

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien luettelosta ja rekisteristä annetun lain muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien luettelosta ja rekisteristä annetun lain muuttamisesta (HE 104/2023 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta (TyVM 1/2024 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien luettelosta ja rekisteristä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien luettelosta ja rekisteristä annetun lain (452/2020) nimike sekä 1—4 ja 6—8 § seuraavasti:

Laki

syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville, perimää vaurioittaville ja lisääntymiselle vaarallisille tekijöille ammatissaan altistuvien luettelosta ja rekisteristä

1 §

Luettelon ja rekisterin käyttötarkoitus

Syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville, perimää vaurioittaville ja lisääntymiselle vaarallisille tekijöille ammatissaan altistuvien seurantaa, sairauden ennaltaehkäisyä sekä tutkimusta varten on

Eduskunnan vastaus EV 9/2024 vp

pidettävä työnantajakohtaista luetteloa sekä valtakunnallista rekisteriä (*ASA-rekisteri*) siten kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *syöpäsairauden vaaraa aiheuttavalla tekijällä*:

a) ainetta ja seosta, joka täyttää aineiden ja seosten luokituksesta, merkinnöistä ja pakkaamisesta sekä direktiivien 67/548/ETY ja 1999/45/EY muuttamisesta ja kumoamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1907/2006 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1272/2008 (jäljempänä *CLP-asetus*) liitteessä I vahvistetut kategorian 1A tai 1B syöpää aiheuttavan aineen tai seoksen luokituskriteerit (vaaralausekkeet H350 ja H350i);

b) työturvallisuuslain (738/2002) 38 §:n 3 momentin nojalla annetuissa kemiallisia tekijöitä koskeissa säännöksissä tarkoitettua syöpäsairauden vaaraa aiheuttavaa työmenetelmää;

2) *perimää vaurioittavalla tekijällä*:

a) ainetta ja seosta, joka täyttää CLP-asetuksen liitteessä I vahvistetut kategorian 1A tai 1B solumuutosten perimää vaurioittavan aineen tai seoksen luokituskriteerit (vaaralauseke H340);

b) työturvallisuuslain 38 §:n 3 momentin nojalla annetuissa kemiallisia tekijöitä koskeissa säännöksissä tarkoitettua perimää vaurioittavaa työmenetelmää;

3) *lisääntymiselle vaarallisella tekijällä*:

a) ainetta ja seosta, joka täyttää CLP-asetuksen liitteessä I vahvistetut kategorian 1A tai 1B lisääntymiselle vaarallisen aineen tai seoksen luokituskriteerit (vaaralausekkeet H360, H360D, H360F, H360FD, H360Df ja H360Fd);

b) työturvallisuuslain 38 §:n 3 momentin nojalla annetuissa kemiallisia tekijöitä koskeissa säännöksissä tarkoitettua lisääntymiselle vaarallista työmenetelmää.

3 §

Luettelo työpaikan altisteista ja altistuneista työntekijöistä

Työnantajan on pidettävä luetteloa työpaikalla käytettävistä syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista, perimää vaurioittavista ja lisääntymiselle vaarallisista tekijöistä ja näille altistuvista työntekijöistä.

Työnantajan pitämään luetteloon on merkittävä työosastoittain ja kalenterivuositain:

1) työnantajaa koskevat tiedot;

2) käytetyt ja esiintyvät syöpäsairauden vaaraa aiheuttavat, perimää vaurioittavat ja lisääntymiselle vaaralliset tekijät;

3) syöpää aiheuttavaa, perimää vaurioittavaa tai lisääntymiselle vaarallista ainetta sisältävät tuotteet ja niiden käyttömäärät vuosittain;

4) syöpäsairauden vaaraa aiheuttavan, perimää vaurioittavan tai lisääntymiselle vaarallisen tekijän käyttötapa tai muu altistumista aiheuttava syy;

5) työntekijöiden altistumisen mitattu määrä, jos tieto on käytettävissä;

6) altistuneiden työntekijöiden nimet, henkilötunnukset, ammatit ja altistumistiedon peruste.

Työnantajan on tiedotettava työntekijöiden edustajille luettelon pitämisestä.

Eduskunnan vastaus EV 9/2024 vp

Työntekijöillä ja työntekijöiden edustajilla on oikeus saada käyttöönsä ryhmätason tiedot ilman henkilöiden nimiä ja henkilötunnuksia.

4 §

Altistumisen toteaminen ja seuranta

Altistuneiden työntekijöiden luetteloon merkitsemistä varten työnantajan on selvitettävä työntekijöiden mahdollinen altistuminen syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville, perimää vaurioittaville ja lisääntymiselle vaarallisille tekijöille.

Työntekijöiden altistumista syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville, perimää vaurioittaville ja lisääntymiselle vaarallisille tekijöille on tarvittaessa seurattava työpaikalla suoritettavin työhygieniisin mittauksin sekä työntekijälle suoritettavin biologisin altistumismittauksin.

Selvitettäessä työntekijän, työntekijäryhmän, ammattiryhmän, ammattialan tai toimialan työntekijöiden altistumista syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville, perimää vaurioittaville tai lisääntymiselle vaarallisille tekijöille arviointiperusteena voidaan käyttää muilla työpaikoilla vastaavissa oloissa tehtyjä selvityksiä ja mittauksia sekä muuta soveltuvaa tietoa altistumiseen vaikuttavista tekijöistä.

6 §

Tietojen ilmoittaminen ASA-rekisteriin

Työnantajan on ilmoitettava ASA-rekisteriin työntekijä altistuneeksi, jos syöpäsairauden vaaraa aiheuttavalle tai perimää vaurioittavalle tekijälle altistuminen on todettu biologisten altistumismittausten, työhygienisten mittausten tai muilla työpaikoilla vastaavissa olosuhteissa tehtyjen selvitysten ja mittausten perusteella. Jos työpaikalla altistutaan syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille tai perimää vaurioittaville tekijöille, eikä edellä mainittuja tarkempia altistumistietoja ole käytettävissä, altistuneiksi on ilmoitettava kunakin altistumisvuonna työntekijät, jotka kyseisenä vuonna ovat altistuneet syöpäsairauden vaaraa aiheuttavalle tai perimää vaurioittavalle tekijälle merkittävän osan työajastaan vähintään 20 työpäivänä.

Altistuneiksi on kuitenkin aina ilmoitettava työntekijät, jotka onnettomuuden, tuotantohäiriön, poikkeuksellisen työvaiheen tai muun vastaavan synn vuoksi altistuvat lyhytaikaisesti epätavallisen suuresti syöpäsairauden vaaraa aiheuttavalle tekijälle tai perimää vaurioittavalle tekijälle.

Kun työnantaja ilmoittaa altistuneen työntekijän ASA-rekisteriin, on samalla ilmoitettava myös muut 3 §:n 2 momentissa tarkoitetun luettelon sisältämät tiedot, jos ne koskevat altistumista syöpäsairauden vaaraa aiheuttavalle tai perimää vaurioittavalle tekijälle.

Työnantajan on ilmoitettava Työterveyslaitokselle ASA-rekisteriin rekisteröitävät tiedot vuosittain Työterveyslaitoksen ylläpitämällä sähköisellä ilmoitusjärjestelmällä seuraavan vuoden maaliskuun 31 päivään mennessä tai, jos työnantaja sitä ennen lopettaa toimintansa, toiminnan loppuessa. Työterveyslaitos voi myös hyväksyä tietojen toimittamisen Työterveyslaitoksen julkaisemalla lomakkeella tai muulla vastaavalla tavalla.

Eduskunnan vastaus EV 9/2024 vp

7 §

Tietojen säilytysaika

Työterveyslaitoksen on säilytettävä rekisteritietoja ASA-rekisterissä 80 vuotta viimeisen tiedon merkitsemisestä.

Työnantajan on säilytettävä tiedot lisääntymiselle vaaralliselle tekijälle altistuneesta työntekijästä viisi vuotta viimeisen tiedon merkitsemisestä luetteloon. Työnantajan lopettaessa toimintansa tiedot lisääntymiselle vaarallisille tekijöille altistuneista työntekijöistä on annettava viiden vuoden määräajasta jäljellä olevaksi ajaksi työsuojeluviranomaisen käyttöön.

8 §

Tietojen luovuttaminen

Vakuutuslaitoksella on oikeus saada salassapitosäynnösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä välttämättömiä tietoja syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville, perimää vaurioittaville tai lisääntymiselle vaarallisille tekijöille altistuneesta työntekijästä työnantajalta hänen pitämästään luettelosta ja Työterveyslaitokselta ASA-rekisteristä työntekijää koskevan etuuden myöntämistä varten. Vastaavasti työsuojeluvalvonnasta vastaavalla viranomaisella on oikeus saada valvontatehtävää varten 3 §:n 2 momentin 1—5 kohdassa tarkoitetut tiedot. Tietoja saadaan luovuttaa vain edellä tarkoitettujen tahojen pyynnöstä ja vain siinä laajuudessa kuin tiedoilla on vaikutusta käsiteltävän asian ratkaisuun.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 13.3.2024

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri